

fra De tusind Hjem 1910

Koldingdalens anseelse har altid lidt under, at Grejsdalen ligger så nær. Der er selvfølgelig ingen sammenligning, Grejsdalen har absolut forrangen; men til gengæld er ådalen fra Ejstrup og ind til Kolding mere mild, større i linierne, man kunne fristes til at sige mere dansk, end den vilde Grejsdal.

Ad landevejen gennem Harte og ud til Hvilested frembyder der sig en mængde smukke udsigtspunkter, ned gennem dalen, hvor Koldinghus' kæmpeårn danner en virkningsfuld afslutning eller over mod Seest kirke. På den anden side af dalen gennem Seest og Vrandrup har man højderne på den nordlige bred foran sig. Der er partier af særdeles virkningsfuld landskabelig skønhed; Storslåede motiver der måtte kunne friste en kunstner.

Fra Ejstrup Station går man op til Ribe Landevej (nu Esbjergvej) forbi Hvilested Kro og ned i en dal, der dannes af Vester Nebel Å, der her støder til Koldingåen. Her ligger ved vejen, Hvilestedgård.

Under navnet "Sydjysk Damkultur" drives her en virksomhed, der har krav på almindelig interesse, fordi den ligesom er blevet forbilledet for den moderne rationelle fiskeavl her i landet. Vore billeder viser partier fra Hvilestedgård Fiskeri, der ejes af grundlæggeren Hr. Smidt Nissen og af det tilstødende Haugård Fiskeri, der drives af et interessantskab, hvoraf Smidt Nissen er medejer. Han er for øvrigt deltager i andre større anlæg af lignende art andre steder i Jylland. Det vil være vore læsere bekendt, at "De Tusind Hjem" ved mange lejligheder har bragt artikler og bind om ferskvandsfiskerier. Vi har utallige gange henledt vore læsers opmærksomhed på vore småsøer og rindende vandes værdi.

Praktisk set er denne sag vel blevet kraftigst fremmet gennem Smidt Nissens arbejde.

Fiskerianlægget ved Hvilestedgård var vist nok det første her i landet, og i mange år stod det som et mønsteranlæg, som folk kom langvejs fra for at se. Den gang var jo damkulturen noget helt nyt, og det manglede ikke på kloge hoveder, der mente, at det var en slags tåbelighed, som landmændene ikke skulle give sig af med.

Senere kom der en tid, da damkulturen fandt uheldige efterlignere, og der blev hist og her lavet anlæg, der ikke viste sig lønnende. Der kræves jo — for at drive kulturen forretningsmæssigt, altså i stor stil — ganske særlige forhold både i terræn og vandets beskaffenhed, endelig er der afsætning — en af det producerede og så erfaringen, navnlig erfaringen!

Om sit syn på fremtiden, skriver Hr. Smidt Nissen:

"Vi er nu stærkt på vej til at underlægge os plante/dyrelivet og fiskelivet i vandene, i ernæringens tjeneste, i lighed med al anden avl. Livet i vore ferske vande har vi længst gået blinde side om side ved.....Vore søer ligger øde hen og yder ikke mere end simpel hedejord. Jeg er nu klar over, at vi med den kendskab og erfaring, som er indvunden, kan bringe vore søer til at yde betydelige værdier og skabe arbejde og brød til mange familier, som det nu alt er sket ved damkulturen.

Denne næringsvej vil brede sig videre og videre, og den vil være en påtrængende nødvendighed. Vandenes fiskerigdom aftager år for år. Den går tilbage, fordi man kun tænker på at høste, men glemmer, at den der ikke sår og glemmer at frede om sæden, får ingen høst.

Udviklingen fører med sig, at der indføres forbedrede fiskeredskaber og både (motorbåde), hvilket i denne henseende både er et gode og et onde. Når det store spisekammer ikke længere kan give tilstrækkeligt udkomme, kommer vel den internationale forståelse og samarbejdet. Indtil da vil ferskvandskulturen være en uundværlig faktor."

Hvilestedgårds Fiskeri blev grundlagt 1890 og Haugård Fiskeriet 1904. Her på egnen findes for resten ind ad mod Lunderskov flere fiskerianlæg, som munkene drev. Ved Kolding er der fundet rester af sådanne damme og dæmninger.